

Тема: Види речень за метою висловлювання. Окличні речення (повторення). Пунктуаційна помилка та її умовне позначення

Мета:

навчальна: актуалізувати й поглибити знання учнів про види речень за метою висловлювання та емоційним забарвленням; формувати вміння правильно інтонувати речення, ставити розділові знаки в кінці речень; ознайомити із сутністю пунктуаційної помилки та її умовним позначенням; навчити уникати власних синтаксичних помилок;

розвивальна: розвивати пунктуаційну грамотність, спостережливість

виховна: виховувати любов до рідного краю

Обладнання: підручник, дидактичний матеріал, таблиця «Види речень за метою висловлювання та інтонацією», ноутбук, телевізор

Тип уроку: урок повторення з використанням хмарних сервісів (Google презентації, learningapps, Study stack) з елементами діяльнісного методу

ХІД УРОКУ

I. Організація класу

II. Перевірка домашнього завдання (фронтально)

III. Актуалізація і корекція опорних знань, умінь і навичок учнів

Інструкція:

- відкрийте браузер (Opera, Chrome).
- У закладках чи в експрес-панелі знайдіть сайт “[Калинове слово](http://kalynoveslovo.wix.com/kalynoveslovo)” (<http://kalynoveslovo.wix.com/kalynoveslovo>).
- оберіть у меню *Синтаксис - Види речень - Повторення теми “Речення з одним головним членом”*
- Натисніть кнопку та перейдіть на сервіс [Study stack](#).
- виконайте вправу (встановіть відповідність між реченнями та їх характеристиками)
- у разі утруднень зверніться за допомогою до підручника с.57-58

IV. Повідомлення теми, мети і завдань уроку. Мотивація навчання школярів

- Сьогодні кожна група проведе міні-дослідження на тему “Види речень за метою висловлювання”, повторить та закріпить вивчене у початкових класах.

У. Осмислення змісту і послідовності застосування способів виконання дій.

1. Творче спостереження над мовним матеріалом

- Прочитайте речення з відповідною інтонацією. Чи буде вона однаковою в усіх випадках?
- Зверніть увагу на підказку в рамці.

Запис на дошці:

*Надворі стало прохолодніше.
Одягайся тепліше.
Ти не забув одягти куртку?*

**Мета
висловлювання**

- Отже, можемо зробити висновок... (учні роблять висновок про види речень за метою висловлювання)

2. Робота в групах

Дослідити:

I група - розповідні речення

II група - питальні речення

III група - спонукальні речення

Інструкція для груп:

- натисніть кнопку [Довідник](#) та опрацюйте поданий додатковий матеріал до теми
- створіть 2 слайда у спільній Google презентації (перший слайд - теоретичний матеріал у вигляді схеми, малюнка і т.д, із власними прикладами або дібраними із підручника, впр. 125-129. На другий слайд слід вставити приклади відповідних речень із довідки. Одне із речень проілюструвати малюнком, завантаженим із мережі Інтернет)
- Довідка:
 1. По садочку ходить літо у солом'янім брилі.
 2. Пишіть листи і надсилайте вчасно.
 3. Може, деś в краю загірнім осінь забарилась?
 4. О рідне слово, хто без тебе я?

5. *Не питай мене про гірку мою долю.*
6. *Та не скоро діло робиться.*
7. *Козаки брали участь у багатьох походах на турків.*
8. *Хто ви? Як ви зветесь?*
9. *Не гайся у добрі. Не обізлися в горі.*

УІ. Самостійне виконання учнями завдань під контролем і з допомогою учителя

Можливе доповнення учителя:

Риторичне питання — це питання, яке ставиться не з метою отримання відповіді, а з метою афористичного узагальнення загальновідомої або очевидної думки, тобто в самому питанні вже міститься відповідь. Наприклад: *Душа полів, ти пам'ятаєш стерні? Оцю печаль, покинутість оцю?* (Л. Костенко)

УІІ. Звіт учнів про роботу і теоретичне обґрунтування одержаних результатів (демонстрація і обговорення спільної презентації)

УІІІ. Сприймання і усвідомлення учнями фактичного матеріалу

1. Пояснення вчителя

Окличні речення. Інтонація.

Окличні речення виділяються окремо — за інтонаційною ознакою. Проте будь-яке речення, виголошене з сильним почуттям, стає окличним.

2. Постановка проблеми

- Перегляньте [відеопояснення](#) та знайдіть помилку (підказка: розділові знаки в кінці речень)

Розділові знаки в кінці речень.

У кінці розповідного, а також спонукального (якщо воно вимовляється без окличної інтонації) речень ставиться крапка. У кінці питального речення ставиться знак питання.

У кінці речення, вимовленого з окличною інтонацією, ставиться знак оклику.

У кінці питального речення, вимовленого з додатковою окличною інтонацією, після знака питання ставиться ще й знак оклику.

Отже,

Пунктуаційна помилка та її умовне позначення.

Пунктуаційна помилка (V) — помилка, що пов'язана з порушенням правил пунктуації.

IX. Закріплення матеріалу

1. Творча робота в парах.

Складіть і запишіть спонукальні окличні речення - гасла про збереження природи.

2. Слухова вправа

Учитель читає речення. Поясніть, до яких видів за метою висловлювання та інтонацією вони відносяться.

Мир! Яке світле, хороше слово! (Із журналу) Скільки часу минуло з тієї пори? (Із журналу) Люби, шануй і знай рідну мову! (Із журналу) Ладом та хлібом усе можна! (О. Кравець) Веселе дерево й весело співає. (Нар. творч.) Хіба рятує сум чи гнів? (М. Самійленко) Хто бував на Україні? Хто знає Україну? (Марко Вовчок) Якого дива не було у тих казках? (Л. Забашта)

3. Графічний диктант

Визначити види речень за метою висловлювання (розділові знаки в кінці речень опущено), використовуючи умовні позначки:

Р - розповідне неокличне

Р! - розповідне окличне

П? - питальне неокличне

П?! - питальне окличне

С - спонукальне неокличне

С! - спонукальне окличне

1. Учїтесь, читайте, ї чужому наудайтесь, ї свого не цурайтесь
2. Як лубо їти коханою землею ї рїдний вїтер пити без кїнця
3. Веснянїйте, далї синї, наливайтесь сонцем, днї
4. Як свїт новий з старого збудувати
5. Рїдна наша мати, з чим порївняти широчїнь твою ясну
6. Як надолужити години прогаянї
7. Треба слову нїжностї додати, щоб умїло друзїв пригортати
8. Найвища школа - саме життя
9. Свїй хлїб лїпший чужого калача

Перевїрка: С Р! С! П П! П С Р Р

Х. Підсумок уроку

Блїц опитування:

- Існують такі види речення за метою висловлювання: ...
- Окличні речення — це ...

ХІ. Домашнє завдання, їнструктаж щодо його виконання

1. Вивчити теоретичний матерїал, скориставшись матерїалами сторїнки сайту “Калинове слово”
2. Виконати вправу 131, с.62

3. Виконати вправу [“Види речень”](#), скріншот виконаної вправи зберегти на власному Google диску у папці “Домашні роботи”, надавши доступ для перегляду та коментування учителю.